

сільськогосподарської продукції, що поліпшить екологічну, соціальну та економічну ситуації в аграрному секторі та в цілому в державі.

Список використаних джерел:

1. Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми впровадження в агропромисловому комплексі новітніх технологій виробництва сільськогосподарської продукції на період до 2016 року. – Розпорядження КМУ № 1650-р від 23.12.2009 р. – Київ.

2. ДСП № 254 «Державним санітарним правилам проектування, упорядкування та експлуатації виробництва біологічних засобів захисту рослин та стимуляторів росту рослин у виробничих біолабораторіях та біофабриках».

3. Статистичний щорічник України за 2018 рік. Державна служба статистики України. / За ред. І.С. Вернера. – К.: ДП Держаналітінформ, 2019. – 482 с.

Пазинич О.С.

магістр,

*ДЗ «Державна екологічна академія
післядипломної освіти та управління»*

ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ПРИРОДООХОРОННИХ ОБМЕЖЕНЬ У ВИКОРИСТАННІ ЗЕМЕЛЬ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ВНЕСЕННЯ ВІДОМОСТЕЙ ПРО НИХ ДО ДЕРЖАВНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ

Статтею 14 Конституції України визначено, що земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави [1].

Наявність земельних інтересів, як до загальнодержавних, територіальних та особистих, вимагає сукупності правових форм регулювання земельних відносин. Збереження та раціональне використання земель, забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України має бути одним із основних завдань держави.

Законом України «Про охорону земель» визначені наступні основні принципи державної політики у сфері охорони земель [3]: забезпечення

охорони земель як основного національного багатства Українського народу; пріоритет вимог екологічної безпеки у використанні землі як просторового базису, природного ресурсу і основного засобу виробництва; відшкодування збитків, заподіяних порушенням законодавства України про охорону земель; нормування і планомірне обмеження впливу господарської діяльності на земельні ресурси; поєднання заходів економічного стимулювання та юридичної відповідальності в галузі охорони земель; публічність у вирішенні питань охорони земель, використанні коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів на охорону земель.

Розвиток мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ) є одним із основних пріоритетів екологічної політики України, про що свідчить Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 № 2697-VIII.

До складу природно-заповідного фонду України входять 8246 територій та об'єктів площею 3,98 мільйона гектарів (6,6 відсотка загальної площі країни) та 402,5 тисячі гектарів у межах акваторії Чорного моря. Частка земель природно-заповідного фонду в Україні є недостатньою і залишається значно меншою, ніж у більшості держав-членів Європейського Союзу, де частка таких земель становить у середньому 21 відсоток площі держав-членів Європейського Союзу [2].

З метою припинення процесів погіршення стану навколишнього природного середовища необхідно збільшити площі земель екомережі, що є стратегічним завданням для досягнення екологічної збалансованості території України. Збільшення площі національної екомережі має насамперед відбуватися в результаті розширення існуючих та створення нових територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Саме створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду можна назвати не лише основним, але і найбільш ефективним механізмом в процесі охорони природних екосистем, унікальних природних територій, ландшафтів та рідкісних видів рослин і тварин.

Створення заповідних територій забезпечує попередження правопорушень, засмічення і захаращення території, реалізує заходи з профілактики та захисту природних комплексів від шкідників та хвороб, запобігає виникненню пожеж, інших надзвичайних ситуацій тощо.

Території та об'єкти, що мають особливу екологічну, наукову, естетичну, господарську, а також історико-культурну цінність, підлягають комплексній охороні, порядок здійснення якої визначається положенням щодо кожної з таких територій чи об'єктів, яке відповідно до Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та законодавства України про охорону пам'яток історії та культури затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізовує державну політику у сфері культури.

Для забезпечення необхідного режиму охорони природних комплексів та об'єктів природних заповідників, запобігання негативному впливу господарської діяльності на прилеглих до них територіях встановлюються охоронні зони.

Межі територій та об'єктів природно-заповідного фонду встановлюються в натурі відповідно до законодавства. До встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду в натурі їх межі визначаються відповідно до проектів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду [3].

Збереження територій та об'єктів природно-заповідного фонду здійснюється шляхом встановлення заповідного режиму, додержання вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності, розробки проектної і проектно-планувальної документації, землевпорядкування, лісовпорядкування, здійснення оцінки впливу на довкілля, можливо зокрема і при здійсненні заходів із землеустрою.

Відсутність закріплених на місцевості в установленому законом порядку меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду призводить до порушення вимог заповідного режиму та недотримання охоронних зон.

Сьогодні інформація про більшість об'єктів ПЗФ, можна сказати, майже про всі, зберігається виключно в паперовому виді в органах державної влади у сфері охорони навколишнього природного середовища. Картографічні матеріали до проектів створення територій та об'єктів природно-заповідного фонду були дуже часто низької якості та не дають повної інформації про фактичне місцерозташування об'єкта ПЗФ в натурі (на місцевості).

Інформація про створені об'єкти природно-заповідного фонду, які підлягають особливій охороні, збереженню та раціональному використанню нерідко не відома навіть населенню, яке проживає біля цієї території.

Тому, необхідно здійснювати заходи із землеустрою спрямовані на додержання вимог щодо охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду під час здійснення господарської, управлінської та іншої діяльності, розробки проектної і проектно-планувальної документації направленої на встановлення меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду і внесення відомостей про них до єдиної державної інформаційної системи.

Єдина державна геоінформаційна система відомостей про землі, розташовані в межах державного кордону України, їх цільове призначення, обмеження у їх використанні, а також дані про кількісну і якісну характеристику земель, їх оцінку, розподіл земель між власниками і користувачами це Державний земельний кадастр [4].

Головною відмінністю державного земельного кадастру від інших державних реєстрів та баз даних є геопросторовий характер відомостей, які в ньому містяться. У земельному кадастрі фіксуються, перш за все, межі різних геопросторових об'єктів – земельних ділянок, земельних угідь, обмежень у використанні земель, адміністративно-територіальних утворень, державного кордону тощо.

Відомості про межі об'єкта природно-заповідного фонду вносяться до Державного земельного кадастру на підставі проектів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісгосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів [4].

Тільки розробка проектів землеустрою із встановлення меж об'єктів природно-заповідного фонду та внесення відомостей про дані об'єкти до Державного земельного кадастру дозволить чітко визначити фактичне місце розташування об'єкта, землекористувачів в межах об'єкта та в подальшому приймати організаційні та управлінські рішення.

Відсутність інформації у органів державної влади та місцевого самоврядування про об'єкти ПЗФ, їх фактичне місцерозташування, які мають повноваження здійснювати розпорядження землями, нерідко приводить до прийняття управлінських рішень в розпорядженні землями

без врахування особливого статусу земель природно-заповідного фонду та їх охоронних зон.

Наповнення Державного земельного кадастру повними, достовірними та актуальними даними, належить до числа найважливіших передумов сталого розвитку ринкових земельних відносин, адже саме на державний земельний кадастр покладається вирішення завдання обліку усіх його об'єктів, а саме: земельних ділянок, обмежень щодо використання земель, адже лише на його основі здійснюється реальне гарантування прав на земельні ділянки, охорона земель, саме у складі кадастру здійснюється оцінювання земель для фіскальних та регуляторних цілей.

Таким чином, внесення відомостей до Державного земельного кадастру про межі територій та об'єктів природно-заповідного фонду України дозволить здійснювати регулювання земельних та екологічних відносин щодо організації, охорони і використання земель та інших природних ресурсів територій та об'єктів природно-заповідного фонду, відтворення їх природних комплексів та здійснювати управління.

Список використаних джерел:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1996. – № 30. – С. 141.
2. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2019. – № 16. – С. 70.
3. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 № 2456-ХІІ (зі змінами). Київ, 2012.
4. Закон України «Про державний земельний кадастр» від 07.07.2011 № 3613-VI (зі змінами). Київ, 2012.
5. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 № 858-IV (зі змінами). Київ, 2003.